

Başvuru Numarası : 2024/2895
Toplantı Tarihi/Sayısı : 27.06.2025/62
Karar Numarası : 2025/451
Başvuran : S.A.
Başvuran Vekili : Av. Y.A.
Adres : -
Muhatap Kurum/Kişi : -
Muhatap Adres : -

I. BAŞVURUNUN KONUSU

1. Başvuru, başvuranın müvekkili S.A.'nın maaş hesabı açma talebinin Garanti Bankası Anonim Şirketi (A.Ş.) tarafından herhangi bir gerekçe gösterilmeksizin reddedildiği, müvekkilinin bu kararın Kanun Hükmünde Kararname (KHK) ile ihraç edilmesiyle ilişkili olup olmadığını sorgulaması üzerine Banka yetkililerinin bahse konu karara dair açıklama yapmaktan kaçındığı iddiasıyla Bankanın ayrımcılık yasağını ihlal ettiğinin tespiti, Bankaya cezai yaptırım uygulanması ve Banka tarafından müvekkiline 100.000 TL tazminat ödenmesi ile müvekkilinden özür dilenmesi taleplerine ilişkindir.

II. İDDİA VE TALEP

2. Başvuran; müvekkili S.A.'nın 2014 yılında Garanti Bankası A.Ş.'de maaş hesabı açtığını, aynı yıl Bankadan kredi çektiğini ve herhangi bir gecikme olmadan ödemelerini yaptığını, müvekkilinin 2024 yılında maaş hesabı açtırmak için tekrar Garanti Bankası A.Ş.'ye başvurduğunu ancak Banka tarafından hiçbir gerekçe sunulmadan müvekkiliyle çalışmama kararı alındığını, bunun üzerine müvekkilinin Yapı Kredi A.Ş.'ye müracaat ederek maaş hesabı açtığını, müvekkilinin hâlihazırda Yapı Kredi A.Ş. ve Akbank A.Ş. olmak üzere 2 bankada hesabı bulunduğunu, müvekkilinin Garanti Bankası A.Ş.'ye maaş hesabı açma talebinin reddedilme gerekçesini sorduğunu ve Bankanın yönlendirmesiyle ... Şubesi'ne giderek kendisiyle çalışılmama sebebini öğrenmeye çalıştığını, Şube'de görevli personel tarafından müvekkiline “*Müşterilerin tasfiyesi gizlidir.*” şeklinde cevap verildiğini, müvekkilinin kendisiyle çalışılmamasının KHK ile ihraç edilmesiyle ilişkili olup olmadığını sorması üzerine müvekkiline kararın KHK'lı olmasıyla ilgili olmadığını ve kendisiyle çalışılmama sebebine ilişkin herhangi bir belge verilmeyeceğinin söylendiğini iddia etmekte ve Banka tarafından müvekkili bulunan S.A. ile çalışılmamasının ayrımcılık teşkil ettiğinden bahisle çalışılmama gerekçesinin ayrıntılı şekilde izah edilmesini, Bankaya cezai yaptırım uygulanmasını, yaptırım kararının kamuoyuyla paylaşılmasını, müvekkiline 100 bin TL tazminat ödenmesini ve müvekkilinden özür dilenmesini talep etmektedir.

III. İLGİLİ MEVZUAT

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

3. Türkiye Cumhuriyeti Anayasası'nın "Yargı yetkisi" başlıklı 9'uncu maddesi şöyledir:

"Yargı yetkisi, Türk Milleti adına bağımsız ve tarafsız mahkemelerce kullanılır."

4. Anayasa'nın "Mahkemelerin bağımsızlığı" başlıklı 138'inci maddesinin ilgili bölümü şöyledir:

"Hâkimler görevlerinde bağımsızdırlar; Anayasaya, kanuna ve hukuka uygun olarak vicdanı kanaatlerine göre hüküm verirler. Hiçbir organ, makam, merci veya kişi, yargı yetkisinin kullanılmasında mahkemelere ve hâkimlere emir ve talimat veremez; genelge gönderemez; tavsiye ve telkinde bulunamaz. (...)"

5. 20/4/2016 tarihli ve 29690 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren 6701 sayılı Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Kanunu'nun "Amaç ve kapsam" başlıklı 1'inci maddesi şöyledir:

"(1) Bu Kanunun amacı; insan onurunu temel alarak insan haklarının korunması ve geliştirilmesi, kişilerin eşit muamele görme hakkının güvence altına alınması, hukuken tanınmış hak ve hürriyetlerden yararlanmada ayrımcılığın önlenmesi ile bu ilkeler doğrultusunda faaliyet göstermek, işkence ve kötü muameleyle etkin mücadele etmek ve bu konuda ulusal önleme mekanizması görevini yerine getirmek üzere Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumunun kurulması, teşkilat, görev ve yetkilerine ilişkin esasların düzenlenmesidir."

6. 6701 sayılı Kanun'un "Eşitlik ilkesi ve ayrımcılık yasağı" başlıklı 3'üncü maddesinin ilgili kısımları şöyledir:

"(1) Herkes, hukuken tanınmış hak ve hürriyetlerden yararlanmada eşittir.

(2) Bu Kanun kapsamında cinsiyet, ırk, renk, dil, din, inanç, mezhep, felsefi ve siyasi görüş, etnik köken, servet, doğum, medeni hâl, sağlık durumu, engellilik ve yaş temellerine dayalı ayrımcılık yasaktır. (...)"

7. 6701 sayılı Kanun'un "Kurumun görevleri" başlıklı 9'uncu maddesinin birinci fıkrasının ilgili bentleri şöyledir:

"(1) Kurumun görevleri şunlardır; ... f) İnsan hakları ihlallerini resen incelemek, araştırmak, karara bağlamak ve sonuçlarını takip etmek. g) Ayrımcılık yasağı ihlallerini resen veya başvuru üzerine incelemek, araştırmak, karara bağlamak ve sonuçlarını takip etmek. ... i) Özgürlüğünden mahrum bırakılan ya da koruma altına alınan kişilerin ulusal önleme mekanizması kapsamındaki başvurularını incelemek, araştırmak, karara bağlamak ve sonuçlarını takip etmek. ..."

8. 6701 sayılı Kanun'un "Başvurular" başlıklı 17'nci maddesinin ilgili kısımları şöyledir:

"(1) Ayrımcılık yasağı ihlalinde zarar gördüğü iddiasında bulunan her gerçek ve tüzel kişi Kuruma başvurabilir.

(...)

(4) Yasama ve yargı yetkilerinin kullanılmasına ilişkin işlemler, Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulu kararları ile Anayasanın yargı denetimi dışında bıraktığı işlemler başvurunun konusu olamaz.

(...)

(9) İşleme konulmayacak başvurular ve gerekçeli kabul edilmezlik kararları ile başvuruya ilişkin diğer usul ve esaslar yönetmelikle düzenlenir."

9. 24/11/2017 tarihli ve 30250 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Kanununun Uygulanmasına İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelik'in "Başvurunun konusu" başlıklı 31'inci maddesi şöyledir:

"Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Kanunu kapsamında cinsiyet, ırk, renk, din, dil, inanç, mezhep, felsefi ve siyasi görüş, etnik köken, servet, doğum, medeni hal, sağlık durumu, engellilik ve yaş

temellerine dayalı ayrımcılık yasağı ihlalleri başvurunun konusunu oluşturur.”

10. Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Kanununun Uygulanmasına İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelik’in “Başvuru konusu teşkil etmeyecek işlem ve kararlar” başlıklı 40’inci maddesi şöyledir:

“(1) Yasama ve yargı yetkilerinin kullanılmasına ilişkin işlemler, Hâkimler ve Savcılar Kurulu kararları ile Anayasanın yargı denetimi dışında bıraktığı işlemler başvurunun konusu olamaz.”

11. Mezkûr Yönetmelik’in “Ön incelemenin yapılması” başlıklı 48’inci maddesinin ilgili kısmı şöyledir:

“(1) Kuruma yapılan başvurular, inceleme ve araştırmaya geçilmeden önce ön incelemeye tabi tutulur ve sonucunda; a) Kurumun görev alanına girip girmediği, ... yönlerinden incelenir. (...)”

12. Mezkûr Yönetmelik’in “Gerekçeli kabul edilmezlik kararı” başlıklı 67’nci maddesi şöyledir:

“(1) Ön inceleme aşamasında, başvurunun açıkça dayanaksız olup olmadığı, başvurunun hakkın kötüye kullanımını teşkil edip etmediği, ayrımcılık yasağı ihlalinin kaynaklanan bir zararın bulunup bulunmadığının tespiti açısından incelenebilirliğin esasla birlikte incelenmesi kararlaştırılan başvurularda ilişkin esas inceleme ve araştırma aşamasında söz konusu koşulları taşımayan başvurularda ilgili gerekçeli kabul edilmezlik kararı verilir.

(2) Ön inceleme aşamasında incelenabilir bulunan ya da incelenebilirliği esasla birlikte incelenmesi ve araştırılması kararlaştırılan başvuruların 48’inci maddede belirtilen gerekli koşulları taşımadığının anlaşılması halinde de bu başvurularda ilgili gerekçeli kabul edilmezlik kararı verilir.”

IV. DEĞERLENDİRME VE GEREKÇE

13. Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumunun amacı; insan onurunu temel alarak insan haklarının korunması ve geliştirilmesi, kişilerin eşit muamele görme hakkının güvence altına alınması, hukuken tanınmış hak ve hürriyetlerden yararlanmada ayrımcılığın önlenmesi ile bu ilkeler doğrultusunda faaliyet göstermek, işkence ve kötü muameleyle etkin mücadele etmektir.

14. 6701 sayılı Kanun’un 9’uncu maddesinde; insan hakları ihlallerini resen incelemek, araştırmak, karara bağlamak ve sonuçlarını takip etmek, ayrımcılık yasağı ihlallerini resen veya başvuru üzerine incelemek, araştırmak, karara bağlamak ve sonuçlarını takip etmek, özgürlüğünden mahrum bırakılan ya da koruma altına alınan kişilerin ulusal önleme mekanizması kapsamındaki başvurularını incelemek, araştırmak, karara bağlamak ve sonuçlarını takip etmek, Kurumun görevleri arasında sayılmıştır.

15. Başvuru başvuranın, müvekkili S.A.’nın 2014 yılında Garanti Bankası A.Ş.’de maaş hesabı açtırıp aynı yıl banka kredisi kullanarak ödemelerini düzenli şekilde gerçekleştirdiği ancak 2024 yılında yeniden maaş hesabı açma talebinde bulunduğu Banka tarafından talebinin herhangi bir gerekçe gösterilmeksizin reddedildiği, maaş hesabı açılmamasının müvekkilinin KHK’lı olması ile ilgisi olup olmadığını sorduğunda müvekkilinin KHK’lı olmasıyla bağlantılı olmadığı ancak gerekçeye ilişkin olarak da herhangi bir belge verilmeyeceğinin söylendiği ve bu kararın ayrımcılık teşkil ettiğini düşündüğü iddialarıyla Banka tarafından müvekkiliyle çalışılmaması yönündeki karara ilişkin ayrıntılı açıklama yapılması, Banka hakkında cezai yaptırım uygulanması, bu yaptırım kararının kamuoyuyla paylaşılması, Banka tarafından müvekkiline 100 bin TL tazminat ödenmesi ve özür dilenmesi taleplerine ilişkindir.

16. Anayasa’nın 9’uncu ve 138’inci maddelerinde yargı yetkisinin münhasıran mahkemelerin uhdesinde olduğu ve bu yetkinin kullanılmasıyla ilgili olarak hiçbir organ, makam, merci veya kişinin mahkemelere ve hâkimlere emir ve talimat veremeyeceği, tavsiye ve telkinde bulunamayacağı hükme bağlanmıştır.

17. Bu çerçevede başvuranın, Banka tarafından müvekkiline 100 bin TL tazminat ödenmesinin

sağlanması şeklindeki talebini yargı makamları önünde ileri sürmesi gerektiği, yargılama yapma görevinin münhasıran mahkemelere ait olduğu, 6701 sayılı Kanun'un 17'nci maddesinin dördüncü fıkrası ve Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Kanunun Uygulanmasına İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelik'in 40'inci maddesi gereği başvuru konusu teşkil etmeyecek işlemler arasında yer alan taleplerin inceleme şartlarını taşımadığı değerlendirilmektedir.

18. 6701 sayılı Kanun'da cinsiyet, ırk, renk, dil, din, inanç, mezhep, felsefi ve siyasi görüş, etnik köken, servet, doğum, medeni hal, sağlık durumu, engellilik ve yaş temellerine dayalı ayrımcılığın yasak olduğu düzenlenmiştir. Anılan temeller dışında bir temele dayanılarak veya herhangi bir temele dayanılmaksızın ayrımcılık iddiasında bulunulan haller Kanun kapsamı dışında kalmaktadır.

19. Bu kapsamda başvuranın, müvekkilinin KHK ile ihraç edilmesi nedeniyle Banka tarafından müvekkiliyle çalışmama kararı alındığı ve bahse konu kararın ayrımcılık teşkil ettiği şeklindeki iddialarının 6701 sayılı Kanun'un 3'üncü maddesinde sayma suretiyle belirlenen temeller arasında yer almadığı, ileri sürülen iddiaların herhangi bir temelle ilişkilendirilemediği değerlendirilmektedir.

20. Başvuranın iddia ve talepleri yukarıda yer alan mevzuat hükümleri ile birlikte değerlendirildiğinde; başvuranın tazminat talebinin yargı yetkisinin kullanılmasına ilişkin olduğu, yargılama yapma görevinin münhasıran mahkemelere ait olduğu, 6701 sayılı Kanun'un 17'nci maddesinin dördüncü fıkrası ile Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Kanununun Uygulanmasına İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelik'in 40'inci maddesi gereği başvuru konusu teşkil etmeyecek işlemler arasında yer alan başvurunun Yönetmelik'in 48'inci maddesinin birinci fıkrasının (a) bendi gereği Kurumun görev alanına girmediği ayrıca başvuranın muhatap Bankanın ayrımcılık yasağını ihlal ettiği şeklindeki iddiasının ise 6701 sayılı Kanun'da yer alan ayrımcılık temellerinden biriyle ilişkilendirilememesi ve yapılan inceleme ve araştırmada da herhangi bir ayrımcılık temelinin tespit edilememesi sebebiyle başvurunun inceleme şartlarını taşımadığı ve kabul edilmez olduğu kanaatine varılmıştır.

V. KARAR

A. Başvurunun KABUL EDİLMEZ OLDUĞUNA,

B. Kararın başvurana tebliğine ve KAMUOYUNA DUYURULMASINA,

C. Karara karşı tebliğ tarihinden itibaren 60 gün içerisinde Ankara İdare Mahkemesine başvurulabileceğine,

27/6/2025 tarihinde OY BİRLİĞİYLE karar verildi.

e-imzalıdır

Muhammet Ecevit CARTİ
Daire Başkanı

e-imzalıdır

Dr. Burhan ERKUŞ
Üye

e-imzalıdır

Mehmet Emin GENÇ
Üye

e-imzalıdır

Saffet BALIN

Üye

e-imzalıdır

Ünal SADE

Üye